הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת סִימָן קנד

מִכְסָה שֶׁעַל הַקְּרָשִׁים, לֹא מִקְרֵי תַּשְׁמִישׁ דְּהָוֵי תַּשְׁמִישׁ תַּשְׁמִישׁ, וְכָל כַּיּוֹצֵא בָּזֶה. הַגָּהּ: יֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא מִקְרֵי אֲרוֹן (ה) הַקֹּדֶשׁ אֶלָּא אִם הוּא כְּמִין אַרְגָּז, שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי רַק לִכְבוֹד הַתּוֹרָה, * אֲבָל אָרוֹן (טז) הַבָּנוּי (ו) [ז] בַּחוֹמָה שֶׁנַּעֲשָׂה לִשְׁמִירָה, לֹא מִקְרֵי תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה. וְכָל שֶׁכֵּן אִם הַסְּפָרִים (יז) מִתְקַלְקְלִים בּוֹ, (יח) דְּמָתָר לִטְלָן מִשָּׁם (מרדכי (מגילה פ״ד סי׳ תתכב) והגהות אשר״י (סוף פ״ד סי׳ ג) פרק בני העיר). אָסוּר לְכַבֵּס (יט) מִטְפַּחַת שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה (כ) בְּמֵי רַגְלַיִם, מִפְּנֵי הַכָּבוֹד (רבינו ירוחם נתיב ב׳ חלק (ד׳) [ד׳] (ר״ן) [נימוקי יוסף מו״ק י׳: ד״ה מתני׳ ואלו] מרדכי פרק קמא דמועד קטן (סי׳ תתפג)): ד (ז) [ז] מִטְפָּחוֹת סִפְרֵי תּוֹרָה שֶׁבָּלוּ, יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת מֵהֶם תַּכְרִיכִין (כא) לְמֵת מִצְוָה וְזוֹ הִיא גְּנִיזָתָן: ה (כב) [י] סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבָּלָה, מַנִּיחִין אוֹתוֹ (כג) בִּכְלִי חָרֶס (מ) [ח] (כד) * וְגוֹנְזִין אוֹתוֹ בְּקֶבֶר תַּלְמִיד חָכָם, אֲפִלּוּ אֵינוֹ אֶלָּא (כה) שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת וְלֹא שִׁמֵּשׁ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים: ו [י] אֵין עוֹשִׂין (כו) מִטְּבָה כְּסֵא לְסֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל מַתָּר לַעֲשׂוֹת מִטְּבָה גְּדוֹלָה, קְטַנָּה. וְכֵן מַתָּר לַעֲשׂוֹת מִכְסֵא גָּדוֹל כְּסֵא קָטָן, אֲבָל אָסוּר לַעֲשׂוֹת מִמְּנוּ שְׁרַפְרַף (פרוש כְּסֵא קָטָן) לַכִּסֵּא. וְכֵן מַתָּר לַעֲשׂוֹת מְוִילוֹן גָּדוֹל, וִילוֹן קָטָן, אוֹ לַעֲשׂוֹת מִמְּנוּ כִּיס לְסֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל לַעֲשׂוֹת מִמְּנוּ (כז) כִּיס (ט) לְחֻמָּשׁ (כח) אָסוּר. הַגָּהּ: (י) [י] וּפְרֻכֶת שֶׁאֲנַחְנוּ תּוֹלִין לִפְנֵי הָאָרוֹן (כט) אֵין לוֹ קְדֻשַּׁת אָרוֹן, (ל) רַק קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן הַכְּלוֹנָסוֹת שֶׁבּוֹ תּוֹלִין הַפָּרֻכֶת, וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר לַעֲשׂוֹת מֵהֶם הָעֲצִים שֶׁמְּסַמְּנִים בּוֹ הַקְּרִיאָה לְחוֹבַת הַיּוֹם,

ה שם בְּמַרְא. ו שם. ז שם.

בְּאֵר הֵיטֵב

(ה) **הַקֹּדֶשׁ.** הַגַּ״ה זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת בְּסָעִיף ג׳: (ו) **בַּחוֹמָה.** וְהוּא הַדִּין הַבָּנוּי בְּכֹתֶל שֶׁל עֵץ דְּהָוֵי כְּחֶדֶר בְּעַלְמָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): ד (ז) **מִטְפָּחוֹת.** אָסוּר לַעֲשׂוֹת מִטְפַּחַת מִשַּׁעֲטַנְז וְהַפָּרֻכֶת מָתָר. עַיִן שוּ״ת (ב״ש) [נַחֲלַת שִׁבְעָה (סי׳ מג)]: ה (מ) **וְגוֹנְזִין.** וְאָסוּר לִשָּׂרְפָן. וְהוּא הַדִּין סְפָרִים וְכָל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה. בְּאֵר שֶׁבַע (סי׳ מג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט), עַיִן בְּתְשׁוּבַת כְּנֶסֶת יְחֶזְקֵאל סִימָן ל״ד: ו (ט) **לְחֻמָּשׁ.** וְכָל שֶׁכֵּן אָסוּר לִכְרֹךְ מַפָּה שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה בְּסֵפֶר הַפְּטָרוֹת, וּמַפָּה שֶׁפּוֹרְסִין עַל הַשֻּׁלְחָן לִפְרֹס עַל הָעַמּוּד שֶׁלְּפָנֵי הַחַזָּן. מַהֲרִי״ל (הל׳ קריאת התורה): (י) **וּפְרֻכֶת.** וּמַתָּר לַעֲשׂוֹת מִפָּרֻכֶת מִכְסֶה שֶׁעַל הַשֻּׁלְחָן. [וּבְסֵפֶר אֲלִיהוּ רַבָּה (סק״ י״א) מַתִּיר אֲפִלּוּ לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ מַפָּה עַל הָעַמּוּד, וְכֵן מִשְׁמַע בְּשוּ״ת בַּ״ח (סי׳ יז)]. וּמַתָּר לַחְתֹּךְ טְסִים כָּפָף יְשָׁנִים

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ו] **בַּחוֹמָה.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (אות ה) בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (ח״א סי׳ כז) שֶׁאִם בָּנוּ סְמוּךְ לוֹ שְׁנֵי עַמּוּדִים אֶחָד לְצָפוֹן וְאֶחָד לְדָרוֹם, יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מַה שֶּׁיִּרְצֶה, עַיִן שָׁם: ד [ז] **מִטְפָּחוֹת סִפְרֵי תּוֹרָה כו׳.** עַיִן אֶשֶׁל אַבְרָהָם. וּבְתְשׁוּבַת הָרַשְׁבַּ״ש כָּתַב שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְתָּנָם לַעֲנִיִּים, עַיִן שָׁם: ה [ח] **וְגוֹנְזִין.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן שוּ״ת בְּאֵר שֶׁבַע סִימָן מ״ג שֶׁאוֹסֵר לִשְׂרֹף כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ אַף עַל פִּי שֶׁבָּלוּ וְנִמְחֲקוּ, עַיִן שָׁם: ו [י] **וּפְרֻכֶת.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (אות ג) בְּשֵׁם זֶרַע אֶמֶת (ח״א סי׳ כז) שֶׁאֵין יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְנוֹי וּלְכָבוֹד, וְהוֹאִיל שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה לִכְבוֹד הַקֹּדֶשׁ לָכֵן נֶחְשֶׁבֶת לְתַשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה אַף שֶׁאֵינָהּ נוֹגַעַת בַּקְּדֻשָּׁה עַצְמָהּ: (טז) **הַבָּנוּי בַּחוֹמָה.** הַיְנוּ שֶׁיֵּשׁ חָלָל בַּחוֹמָה כְּמִין אָרוֹן, וְהוּא הַדִּין אִם נַעֲשָׂה כֵּן בְּכֹתֶל שֶׁל עֵץ דִּבְכָל זֶה הָוֵי כְּחֶדֶר בְּעַלְמָא כֵּיוָן שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְכָבוֹד רַק לִשְׁמִירָה. וְאִם עוֹשִׂין אָרוֹן עַץ תּוֹךְ חָלָל הַחוֹמָה, אוֹתוֹ הָאָרוֹן תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה הָוֶה, וְכֵן כְּשֶׁשּׁוֹטְחִים חֲתִיכַת בֶּגֶד בְּתוֹךְ הַחוֹמָה שֶׁלֹּא יִתְקַלְקְלוּ הַסְּפָרִים, יֵשׁ עַל אוֹתוֹ הַבֶּגֶד שֵׁם תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג)]: (יז) **מִתְקַלְקְלִים.** אִם כֵּן לֹא הָיָה רָאוּי מַעֲקָרָא וְלֹא חָלָה עָלָיו שֵׁם קְדֻשָּׁה, דְּלֹא מִקְרֵי תַּשְׁמִישׁ דִּידֵיהּ אֶלָּא מַזִּיק דִּידֵיהּ, וּבְאֹפֶן זֶה (י) אֲפִלּוּ עֲשׂוּי לְנוֹי, כֵּיוָן שֶׁהוּא מִתְקַלְקֵל אֵין עָלָיו שֵׁם תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה: (יח) **דְּמָתָר לְטָלְטָן מִשָּׁם.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּיֵשׁ לְהַסֵּפֶר תּוֹרָה, (יט) וּמָתָר לִסְתֹּר אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְלֹא הָוֵי כְּשֶׁאַר תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה דְּאֵין לְקַלְקְלָן וְכַנַּ״ל בְּסוֹף סִימָן קנ״ב, עַיִן שָׁם: (יט) **מִטְפַּחַת שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה.** וְהוּא הַדִּין (יג) לְכָל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה: (כ) **בְּמֵי רַגְלַיִם.** וְהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר הַמַּסְרִיחַ (יג) כְּמוֹ מֵי מִשְׁרָה שֶׁל פִּשְׁתָּן וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה: ד (כא) **לְמֵת מִצְוָה.** שֶׁצְּרָכָיו מֻטָּלִין עַל צָרְכֵי צִבּוּר [מְאִירִי (מגילה כו: ד״ה מטפחות)]: ה (כב) **סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁבָּלָה.** וְהוּא הַדִּין נְבִיאִים וּכְתוּבִים כְּשֶׁהֵם כְּתוּבִים בְּעוֹר וּבִגְלִילָה וּבְדִיו [פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט)]: (כג) **בִּכְלִי חָרֶס.** שֶׁיִּהְיֶה לוֹ קִיּוּם: (כד) **וְגוֹנְזִין אוֹתוֹ.** וְהוּא הַדִּין (יד) שְׁאָר סְפָרִים שֶׁבָּלוּ שֶׁצָּרִיךְ לְגַנְזָן, וְאָסוּר לִשָּׂרְפָן (טו) אֲף עַל גַּב דְּכִנָּנְתוֹ שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לִידֵי בִּזָּיוֹן, מְכָל מָקוֹם דָּרְךְ הַשְׁחָתָה עָבִיד. וְכָתַב הָרַמְבַּ״ם בְּמִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה סִימָן ס״ה שֶׁהַמְאַבֵּד כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ עוֹבֵר בְּלֹאו דְּלֹא תַּעֲשׂוּן כֵּן לַה׳ אֱלֹהֵיכֶם׳ (דברים יב ד), וְהוּא הַדִּין בְּכָל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה יֵשׁ לְזַהֵר בָּזֶה [אַחֲרוֹנִים]: (כה) **שׁוֹנֶה הֲלָכוֹת.** פֵּרוּשׁ מִשְׁנָיוֹת וּבְרַיְיתוֹת, וְלֹא שִׁמֵּשׁ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בִּגְמָרָא שֶׁהִיא הַסְּבָרַת טַעֲמֵי הַמִּשְׁנָה: ו (כו) **מִטְּבָה כְּסֵא.** תֵּבָה הוּא אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ וְאַף דִּכְסֵא הוּא גַּם כֵּן תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה כְּדִלְעֵיל סָעִיף ג׳, (טו) אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, דְּתֵבָה הַסֵּפֶר תּוֹרָה מַנַּח בָּהּ תָּמִיד וְכִסֵּא שֶׁהוּא הַשֻּׁלְחָן אֵין נוֹתְנִין עָלָיו הַסֵּפֶר תּוֹרָה אֶלָּא לִפְעָמִים וְהָוֵי הוֹרָדַת הַקְּדֻשָּׁה: (כז) **כִּיס לְחֻמָּשׁ.** דְּהוֹיְילוֹן מְשַׁמֵּשׁ לִפְעָמִים לַסֵּפֶר תּוֹרָה גּוּפָא כַּנַּ״ל, וְחֻמָּשׁ אֲפִלּוּ אִם הוּא עָשׂוּי בִּגְלִילָה קְדֻשָּׁתוֹ קַלָּה מִסֵּפֶר תּוֹרָה: (כח) **אָסוּר.** וְכָל שֶׁכֵּן (יז) שֶׁאָסוּר לִכְרֹךְ מַפָּה שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה עַל הַנְּבִיאִים. וּמַפָּה שֶׁפּוֹרְסִין עַל הַשֻּׁלְחָן. וּמַפּוֹת שֶׁפּוֹרְסִין עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה יְכוֹלִין לִתְלוֹתָן בְּכֹתֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן כְּלֵי כֶּסֶף שֶׁמְּשִׁימִין עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה יְכוֹלִין לְהַנִּיחָן עַל הָעַמּוּדִים שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת, (יח) וְהַטַּעַם בָּזֶה דְּאֵינוֹ תּוֹלֶה אוֹתָן לְשֵׁם תַּשְׁמִישׁ וּמַה לִּי אִם מַנִּיחִים כָּאן אוֹ כָאן: (כט) **אֵין לוֹ קְדֻשַּׁת אָרוֹן.** דִּבְזְמַנֵּנוּ לְעוֹלָם אֵין נוֹתְנִין עָלָיו סֵפֶר תּוֹרָה בְּלֹא מִטְפַּחַת. (יט) וּמָתָר לַעֲשׂוֹת מִפָּרֻכֶת מַפָּה שֶׁעַל הַשֻּׁלְחָן. וְצָרִיךְ עִיּוּן לָמָּה נֶהֱגוּ לִפְרֹס לְחֻפָּה לַחֲתָנִים, וְאָפְשָׁר דְּלֵב בַּיִת דִּין מַתְנָה עֲלֵיהֶם וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ח׳: (ל) **רַק קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת.** וְאַף שֶׁהוּא רַק תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ, מִכָּל מָקוֹם לֹא גָּרַע

בֵּאוּר הַלָּכָה

* **אֲבָל אָרוֹן הַבָּנוּי בַּחוֹמָה הַנַּעֲשֶׂה לִשְׁמִירָה וְכוּ׳.** הִנֵּה דִּין זֶה נוֹגֵעַ בְּאוֹר זָרוֹעַ שֶׁמְּפָרֵשׁ הַסּוּגְיָא, מַהוּ דְּתֵימָא הָנֵי לָאו לְכָבוֹד עֲבִידִי לְנַשּׁוּיֵי בְּעַלְמָא עֲבִידִי קָא מִשְׁמַע לָן, דִּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דִּלְכָבוֹד עֲבִידִי, וּמִזֶּה הוֹצִיא דְּכָל הֵיכִי דְּלִשְׁמִירָה עֲבִידִי לָא הָוֵי תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה, וְעַיֵּן שָׁם בְּאוֹר זָרוֹעַ דְּכָתַב בְּעִנְיַן דְּנוֹכֵל לְקָרֵשׁ הַסּוּגְיָא בְּהֶפֶךְ, דְּהֵיְינוּ דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ כֵּיוָן דִּלְנַשּׁוּיֵי עֲבִידִי כְּאִנְדְּרוֹנָא דְּמֵיָא [וְזוֹ הִיא גִּירְסַת הָרִי״ף (מגילה ח:) וְהָרֹא״שׁ (שם פ״ד סי׳ ג)] קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא דְּמֵי לְאִנְדְּרוֹנָא, וּלְפִי זֶה אֲפִלּוּ אִם הוּא עָשׂוּי לִשְׁמִירָה יֵשׁ עָלָיו שֵׁם תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה, מִכָּל מָקוֹם הוּא מְצַדֵּד לְבַסּוֹף שֶׁיּוֹתַר טוֹב שֶׁנִּפְרֹשׁ כַּפָּרוֹשׁ הָרִאשׁוֹן. **אִמְנָם מְצָאתִי בְּמִאירִי** (שם כו: ד״ה תשמישי) **וְכֵן בְּרַבֵּנוּ יְרֻחָם שְׁמוּכָח מֵהֶם שֶׁסּוֹבְרִים כַּפָּרוֹשׁ הַשֵּׁנִי דַּאֲפִלּוּ כְּשֶׁנַּעֲשָׂה לִשְׁמִירָה הוּא בִּכְלַל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה, וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר דִּלְדִידְהוּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁבָּנוּי בַּחוֹמָה אוֹתוֹ הַמָּקוֹם הוּא בִּכְלַל תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה, וְאוּלַי דְּכֵיוָן שֶׁהוּא רַק זְוִית בְּעַלְמָא חָקוּק בְּתוֹךְ חוֹמַת הַכֹּתֶל, נִתְבַּטֵּל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְגַבֵּי שְׁאָר הַכֹּתֶלִים** וְהָוֵי כְּאִנְדְּרוֹנָא בְּעַלְמָא וְאֵין עַל זֶה הַמָּקוֹם כִּי אִם קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְצָרִיךְ עִיּוּן:

ה * וְגוֹנְזִין אוֹתוֹ בְּקֶבֶר תַּלְמִיד חָכָם. מִדְּכָתַב הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּסָעִיף ד׳ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת וּבְסָעִיף זֶה וְגוֹנְזִין אוֹתוֹ, מִשְׁמַע דְּהוּא חוֹבָה, וְלֹא

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יב) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (יג) כֵּן מוּכָח בְּאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ שפו) שֶׁמִּמֶּנּוּ מְקוֹר הַדִּין: (יד) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (טו) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט): ו (מז) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא), וְלֹא הָעְתַּקְתִּי מַה שֶּׁכָּתַב לְעִנְיַן אֲרוֹן הַבָּנוּי בַּחוֹמָה דִּכְבָר הִשִּׂיגוֹ הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ח) וְהַפְּרִי מְגַדִּים (א״א (בשו״ת סי׳ מג):

(יז) דְּלֹא גָּרַע מִשּׁוּם דְּאָמְרוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה ל״ג (ע״א) דְּאֵין לְשׁוּרוֹתוֹ כְּמֵי רַגְלַיִם מִפְּנֵי הַכָּבוֹד: ה (יז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וּבְאֵר שֶׁבַע (סק״ח): (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וּבְאֵר שֶׁבַע (ס״ק יג): (יט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת סִימָן קנד

(לא) שָׁאֵינָן (י"ם) [יא] קְדוֹשִׁים כְּמוֹ הֵם (פסקי מהרא"י סימן רכ"ה): ז ח**הַבִּימָה** (פָּרוּשׁ מָקוֹם גָּבוֹהַּ) כְּגוֹן בִּימָה שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים (לב) לַמֶּלֶךְ, אֵין בָּהּ קְדֻשַּׁת אָרוֹן אֶלָּא קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת: ח * ט**הָאָרוֹן** וְכָל מַה שֶּׁעוֹשִׂים לְסֵפֶר תּוֹרָה, (לג) מוֹעִיל בּוֹ תְּנַאי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ שֶׁאֵר תַּשְׁמִישׁ, (לד) אֲפִלּוּ דְּחֹל. הַגָּהָה: וְנָהֲגוּ לַהֲנוֹת בְּכַמָּה הֲנָאוֹת מִדִּבְרֵי קְדֻשָּׁה, כְּגוֹן מִטְפָּחוֹת שֶׁל סְפָרִים וְשֶׁלְחָן שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּמְעִילִים שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה, וְכָתְבוּ הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּכֵיוָן שֶׁנֶּהֱגוּ כֵּן (לה) * וְאִי אֶפְשָׁר לְזַהֵר, לַב בֵּית דִּין (לו) מַתְנֶה עֲלֵיהֶם מֵעַכְשָׁיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ בְּנֵי אָדָם לִידֵי תַּקָּלָה, (לז) וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הִתְנוּ

ח מְגִלָּה סוֹף פֶּרֶק ד' (לב.) וּבִירוּשַׁלְמִי שָׁם (פ"ג ה"א). ט יְרוּשַׁלְמִי שָׁם וְהֶבְיאוּ הָרא"ש שָׁם (פ"ד סי' יא).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ פָּרֹכֶת מִסְּבָּה שֶׁהָאָרוֹן מְבַהִיק, עַיֵּן שָׁם: [יא] **קְדוֹשִׁים.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּשְׁיוּרֵי בְּרָכָה (סק"ב) כָּתַב שָׁמָצָא כָּתוּב בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְהוּדָה בֶּן הָרא"ש בְּסֵפֶר חֻקַּת הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ, שֶׁנִּשְׁאַל מִי שֶׁהָיָה לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה מְגֻאָּח בְּאָרוֹן וְעָשָׂה אָרוֹן אַחֵר וְהוֹשִׂם בּוֹ, אִם יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּאָרוֹן הָרִאשׁוֹן לְשׂוּם בּוֹ גְּמָרוֹת וּפֵרוּשִׁים וְשִׁאֵר סְפָרִים. וְכָתַב חָכָם אֶחָד שֶׁמִּפְּתִי, הָא לָאו הָכִי שְׁרֵי מִשּׁוּם דְּהַאי קֹדֶשׁ וְהַאי קֹדֶשׁ. וְאֵין זוֹ רְאָיָה דְּהָתָם סֵפֶר תּוֹרָה בִּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת וּבְקִדֻּשָּׁתָהּ קַיֶּמֶת, וְעוֹד דְּשָׁמָּא קְדֻשַּׁת תְּרוּמָה כִּקְדֻשַּׁת סֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל הָכָא שְׁאֵין הַסֵּפֶר תּוֹרָה שָׁם אִסּוּר לְהַנִּיחַ שָׁם גְּמָרוֹת וּפֵרוּשִׁים שֶׁהֲרֵי הָאָרוֹן מְקֻדָּשְׁתוֹ, כְּדְאָמְרִינַן (מגילה כו.) גַּבֵּי תֵּיבוֹתָא דְּאַרְפִּיט דְּאָסוּר לְמֶעְבַּד מִינֵּיהּ כּוּרְסְיָא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן שו"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה (מהדו"ק או"ח) סִימָן ט' שֶׁמַּפְתִּיר לְהַעֲמִיד סִפְרֵי תּוֹרָה פְּסוּלִין בְּאָרוֹן הַקֹּדֶשׁ מִצַּד קְדֻשַּׁת הָאָרוֹן,

בַּאֵר הֵיטֵב

שְׁלֵמִים וּשְׁבוּרִים שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁים בָּהֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פְּמוֹט לְהַדְלִיק בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. חוֹת יָאִיר סִימָן (קע"א) [קס"ב]. וּבְשׁוּ"ת בַּ"ח סִימָן י"ז מַתִּיר לַעֲשׂוֹת מְפֹרֶכֶת מַפָּה עַל הָעַמּוּד וְאוֹסֵר לַעֲשׂוֹת חַפָּה לַחֲתָנִים, וּמְגַן אַבְרָהָם (ס"ק יג) מַקֵּל מִטַּעַם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה עֲלֵיהֶם. וְאֵין לִתֵּן לְכוֹבֵס עוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֶלָּא יְכַבְּסֵם יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עִם דְּבָרִים אֲחֵרִים. שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט): (י"ם) **קְדוֹשִׁים כְּמוֹ הֵם.** מְפוֹת שְׁפוֹרְסִים עַל הַסְּפָרֵי תּוֹרָה יְכוֹלִים לְתַלּוֹתָן בְּכֹתֶל בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְכֵן כְּלֵי כֶּסֶף שְׁמַשְׁתִּימִים עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה יְכוֹלִים לְהַנִּיחָם עַל הָעַמּוּדִים שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת. (רַדְבַּ"ז) [בְּנְיָמִין זְאֵב] סִימָן קע"ד. כָּתַב רַשַׁ"ל (בהגהותיו לטור) נִרְאֶה דְּאֵין קְרוֹי הוֹרָה מִקֻּדָּשָׁה אִם מְנִיחִים שָׁאֵר סְפָרִים בָּאָרוֹן אֲצֵל סֵפֶר תּוֹרָה דְּהָא עֲדַיִן קְדֻשָּׁתוֹ קַיָּם, תֹּדַע שֶׁהֲרֵי אָנוּ מַנִּיחִים לְעוֹלָם יְרִיעוֹת פְּסוּלִים בָּאָרוֹן וְהוּא הַדִּין חֻמָּשִׁים וּשְׁאָר סְפָרִים. אֶכֶן צָרִיךְ עִיּוּן הֵיכָא שֶׁהוֹצִיאוּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה מִמֶּנּוּ אִם יְכוֹלִין לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ שְׁאָר סְפָרִים. דְּמַאַחַר דְּלֵית בֵּיהּ סֵפֶר תּוֹרָה הֲוֵי הוֹרָדָה מִקְּדֻשָּׁה לְפִי שָׁעָה אוֹ לֹא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהַב"ח (סי' קנג ס"ט) כָּתַב עָלָיו וְלִי נִרְאֶה פָּשׁוּט דְּאָסוּר דַּאֲפִלּוּ לְפִי שָׁעָה מִקְרֵי הוֹרָדָה, וַאֲפִלּוּ לְהַנִּיחָהּ אֲצֵל סֵפֶר תּוֹרָה נָמִי אֵין נִרְאֶה לְהָקֵל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבְסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן (תתקל"ד) [תתקל"ה] אֵיתָא דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ יְרִיעוֹת פְּסוּלִים. וְכָתַב ט"ז (סק"ו) לְפִי זֶה לֹא יָפָה עוֹשִׂים בְּיוֹם הוֹשַׁעְנָא רַבָּה שְׁמוֹצִיאִים כָּל סִפְרֵי תּוֹרָה וְשָׂמִים שָׁם נֵר דּוֹלֵק, וְהֵרֵי הֵפֶךְ אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ תַּשְׁמִישׁ שָׁם נֵר דּוֹלֵק, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב עוֹד הַךְ קְדֻשַּׁת הָאָרוֹן הֵיא דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹשִׂין אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיֶה קְבוּעַ לְעוֹלָם בּוֹ סֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל אִם עוֹשִׂין אוֹתוֹ לִזְמַן וּלְאַחַר כָּךְ יַעֲשׂוּ אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ כָּרָאוּי, נִרְאֶה דְּלְאַחַר שֶׁעָשׂוּ אָרוֹן שֵׁנִי לְקִבְיעוּת נִתְבַּטְּלָה הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הָרִאשׁוֹן, וְעַל כֵּן מֻתָּר לְשׂוּם בְּתוֹכוֹ סְפָרִים. וְכָתַב עוֹד וּלְוֹלֵא דְּמִסְתְּפֵינָא אֲמֵינָא מִלְּתָא חֲדַתָּא, דְּהָא דְּאָמְרִינַן דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹת מִקְּדֻשָּׁה חֲמוּרָה קְדֻשָּׁה קַלָּה הַיְינוּ כָּל זְמַן שֶׁרָאוּי לְקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, אֲבָל אִם אֵינָהּ רְאוּי לָזֶה רַק לְקַלָּה, טְפֵי עָדִיף שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהּ לְכָל הַפָּחוֹת קְדֻשָּׁה קַלָּה מִמַּה שֶׁתִּהְיֶה פְּנוּיָה וְתִגָּנֵז, עַד כָּאן לְשׁוֹן ט"ז. וּמִגַּן אַבְרָהָם (ס"ק יד) כָּתַב עַל הַב"ח (שם), אֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי מִשּׁוּם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה, וּבְאָרוֹן הַבָּנוּי כְּמִין חֶדֶר פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל סָעִיף קָטָן ג'. הַט"ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה

בְּאוּר הֲלָכָה

בְּקַרְקַע. אֲבָל לֹא רְאִיתִי נוֹהֲגִין כֵּן [פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ה]:

ח * הָאָרוֹן וְכָל מַה שֶּׁעוֹשִׂים לְסֵפֶר תּוֹרָה. וְכָל שֶׁכֵּן שְׁאָר תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה כְּמוֹ תִּיק שֶׁל תְּפִלִּין וְכַדּוֹמֶה דְּמַהֲנֵי בְּהוּ תְּנָאָה:

*** וְאִי אֶפְשָׁר לְזַהֵר. מִשְׁמַע מִזֶּה, דִּבְדָבָר שֶׁאֶפְשָׁר לְזַהֵר מֵהֶם אֵין אוֹמְרִים**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִשְּׁאָר כְּלֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁדִּינָם כְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲבָל שְׁאָר תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ שֶׁאֵינָם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כְּגוֹן שֶׁל תְּפִלִּין וְכַדּוֹמֶה, אֵין בּוֹ קְדֻשָּׁה כְּלָל [פְּרִי מְגַדִּים (סי' קנג משז"ז ס"ק טו)]: (לא) **שָׁאֵינָן קְדוֹשִׁים.** שֶׁאֵינָן לֹא לְנוֹי וְלֹא לְמַלְבּוּשׁ רַק לְסִימָן בְּעָלְמָא שֶׁלֹּא יִטְעוּ וְעַל כֵּן הֵרֵי הוֹרָדָה מִקְּדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת, (כ) וְעָכְשָׁו שָׁנֶהֱגוּ לְתְלוֹת הַיָּד בַּסֵּפֶר תּוֹרָה לְנוֹי, אִם כֵּן תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה הָוֶה בְּוַדַּאי מַתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ מִכְּלוֹנָסִים. אִיתָא בְּסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן תתקל"ד דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ בְּתוֹךְ אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ יְרִיעוֹת פְּסוּלִים דְּהֵרֵי הוֹרָדָה לִקְדֻשָּׁה, וּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) כָּתַב דְּאָפְשָׁר דְּשָׁרֵי מִשּׁוּם דְּלֵב בֵּית דִּין מַתְנֶה עֲלֵיהֶם, (כא) דְּנוֹהֲגִין לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ יְרִיעוֹת פְּסוּלִים, (כב) אֲבָל חֻמָּשִׁים וּשְׁאָר סְפָרִים יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְהַנִּיחַ בְּתוֹכוֹ אֲפִלּוּ לְפִי שָׁעָה בֵּין כְּשֶׁהַסֵּפֶר תּוֹרָה מֻנָּח בְּתוֹכָהּ אוֹ לֹא, (כג) וּבְאָרוֹן הַבָּנוּי בַּחוֹמָה לְפִי הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ג' בַּהַגָּהָ דְּיֵשׁ לוֹ רַק קְדֻשַּׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁרִי. וְעַיֵּן ט"ז (סק"ז) שֶׁמִּפְקְפֵק קְצָת עַל מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה שֶׁלְּאַחַר שֶׁמּוֹצִיאִין כָּל הַסְּפָרֵי תּוֹרָה שָׂמִים שָׁם נֵר דּוֹלֵק, דְּהֵרֵי דְּפָן אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ תַּשְׁמִישׁ לְאוֹתוֹ הַנֵּר. וְקְדֻשַּׁת הָאָרוֹן הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹשִׂין אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיֶה קָבוּעַ לְעוֹלָם, (כג) וְאָז אֲפִלּוּ נִתְיַשֵּׁן הָאָרוֹן וְעָשׂוּ אַחֵר אֲפִלּוּ הָכִי אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּרִאשׁוֹן לְהוֹרִידוֹ מִקְּדֻשָּׁתוֹ, אֲבָל אִם עוֹשִׂין אוֹתוֹ לִזְמַן עַד שֶׁיַּרְחִיב ה' לַעֲשׂוֹת אָרוֹן הַקֹּדֶשׁ כָּרָאוּי, לְאַחַר שֶׁעוֹשֶׂה אָרוֹן הַשֵּׁנִי נִתְבַּטֵּל קְדֻשַּׁת אָרוֹן הָרִאשׁוֹן, וְעַל כֵּן מֻתָּר לָשׂוּם בְּתוֹכוֹ סְפָרִים [ט"ז (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּסֵפֶר לַהֲנָאָתוֹ כְּגוֹן לְהָנֵחַ בְּפָנֵי הַחַמָּה אוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִרְאֶה חֲבֵרוֹ מַה שֶּׁעוֹשֶׂה. וּלְהַנִּיחַ סֵפֶר אַחֵר תַּחַת סֵפֶר שֶׁלּוֹמֵד בּוֹ כְּדֵי לְהַגְבִּיהוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר, וְאִם מֻנָּח סֵפֶר אֶחָד לְכָלֵי עָלְמָא מֻתָּר לְהַנִּיחַ סֵפֶר אַחֵר עָלָיו [חַיֵּי אָדָם (ח"א כלל לא סמ"ח)]. וּכְשֶׁהַשָּׁמֶשׁ זוֹרַחַת עַל הַסֵּפֶר שָׁלּוֹמֵד בּוֹ (כד) יֵשׁ לְהָקֵל בְּמָקוֹם הַדְּחַק לְהָגֵן בְּסֵפֶר אַחֵר לִהְיוֹת לְצֵל כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה לַהֲנָאָתוֹ. לֹא יְשַׁרְטֵט קוּנְטְרֵס עַל הַסֵּפֶר, שֶׁהַקּוּנְטְרֵס עֲדַיִן אֵין בּוֹ קְדֻשָּׁה, אֲבָל כְּשֶׁכָּבַר כָּתוּב עָלָיו דִּבְרֵי תּוֹרָה יֵשׁ לְהָקֵל אִם הוּא לְצָרְכּוֹ. אַל יַנִּיחַ קוּנְטְרֵסִים (כה) שֶׁלֹּא נִכְתְּבוּ בָּם דִּבְרֵי תּוֹרָה בְּסֵפֶר וְלֹא שׂוּם דָּבָר, וּפְשִׁיטָא לִכְתֹּב בְּסֵפֶר חֻשְׁבּוֹנוֹתָיו דְּאָסוּר, וְלֹא יִנְסָה בּוֹ בְּקָלְמוֹס. וְצָרִיךְ לִמְחוֹת בְּקוֹשְׁרֵי הַסְּפָרִים שֶׁמְּדַבְּקִין בִּלּוּחוֹת הַסְּפָרִים כְּתָבֵי קֹדֶשׁ, (כו) וְיָדוּעַ שֶׁהַמְאַבֵּד כְּתָבֵי קֹדֶשׁ עוֹבֵר בְּלֹא דְּ"לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יב ד), (כז) וַאֲפִלּוּ אִם נֶאֱמַר דְּיִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִמְחַק שָׁם הַתֵּבוֹת וּבִפְרָט הַשֵּׁמוֹת, עַל כָּל פָּנִים הוּא מוֹרִידָן מִקְּדֻשָּׁתָן וְהוּא אִסּוּר גָּמוּר: ז (לב) **לַמֶּלֶךְ.** שֶׁהָיָה קוֹרֵא בַּתּוֹרָה עָלָיו בִּזְמַן הַקָּהָל, (כח) וְהוּא הַדִּין בִּימָה שֶׁלָּנוּ שֶׁעוֹמֵד עָלָיו הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה: ח (לג) **מוֹעִיל בּוֹ תְּנַאי.** הַיְנוּ כְּשֶׁהִתְנוּ בִּתְחִלַּת עֲשִׂיָּתוֹ שֶׁיְּהֵא מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. וְאֵין חִלּוּק (כט) בֵּין לִזְמַן שֶׁהַסֵּפֶר תּוֹרָה מֻנַּחַת בּוֹ (ל) אוֹ אַחֵר כָּךְ: (לד) **אֲפִלּוּ דְּחֹל.** וּמִכָּל מָקוֹם לְתַשְׁמִישׁ מְגֻנֶּה לֹא מַהֲנֵי תְּנָאָה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) בְּשֵׁם קנ"א סָעִיף קָטָן י"ד]: (לה) **וְאִי אֶפְשָׁר לְזַהֵר.** עַיֵּן בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' רעג) דְּמוֹכֵחַ שָׁם דְּזָהוּ דַּוְקָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אֲבָל לֹא בְּסֵפֶר תּוֹרָה שֶׁל יָחִיד שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ: (לו) **מַתְנֶה עֲלֵיהֶם מֵעַכְשָׁיו.** וְדַוְקָא בְּמַה שֶּׁמְּבֹרָר מִנְהָגָא לְהָקֵל, (לז) אֲבָל בְּמַה שֶּׁאֵינוֹ מִנְהָגָא אֵין לָנוּ לְהָקֵל מֵעַצְמֵנוּ דְּאֶפְשָׁר דְּלֹא הִתְנוּ עַל זֶה: **וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הִתְנוּ.** וּמִסְּתָם בְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן, נִדְחַקְתִּי כְּדֵי לְיַשֵּׁב קְצָת מַה שֶּׁאֵין הָעוֹלָם נִזְהָרִין, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמִשְּׁמַע שָׁם דְּרָאוּי לְכָל אָדָם כְּשֶׁמְּנַדֵּב דָּבָר לְבֵית הַכְּנֶסֶת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וּפְרִי מְגַדִּים: (כא) בַּ"ח (סי' קנג ס"ט) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"ב) בְּשֵׁם שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי' קנג הגה"ט) וּבֵית מֵאִיר דְּלֹא כְּרַשַׁ"ל (בהגהותיו לטור): (כב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד). **וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי** בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה אבל) **דִּדְיִן שֶׁל אָרוֹן הַבָּנוּי בַּחוֹמָה אֵינוֹ מַסְפִּיק לְכֵלִי עָלְמָא, מִסֵּילָא גַּם בְּעִנְיָן זֶה אֶפְשָׁר שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר:** (כג) בֵּן מוֹכֵחַ מִשַּׁ"ז (סק"ז), וְכֵן כָּתַב בְּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן פ"ק יא). **וְלֹא הָעִתַּקְתִּי מַה שֶּׁכָּתַב הַשַּׁ"ז דְּהֵיכִי דְּאִי אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ קְדֻשָּׁה רִאשׁוֹנָה** טוֹב יוֹתֵר לְהוֹרִידוֹ לִקְדֻשָּׁה קַלָּה מִשֶּׁיִּגָּנֵז לְגַמְרֵי, דְּהַכְבּוֹר שׁוֹר גמרא) חוֹלֵק עָלָיו, וְגַם בִּקְרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ז) הַשִּׁיב עָלָיו, עַיֵּן שָׁם: (כד) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ס יד) וּפְרִי מְגַדִּים (סי' קנג משז"ז ס"ק טו): ז (כה) יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ"ב (סי"ד): ח (כו) יְרוּשַׁלְמִי (מגילה פ"ג ה"א): (כז) חַיֵּי אָדָם (שם): (כח) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יד) וּפְרִי מְגַדִּים (סי' קנג משז"ז ס"ק טו): (כט) יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן (ס"ד): (ל) אֲחֲרוֹנִים: (לא) אַלְיָה רַבָּה (ס"ק יג):

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah